

TALAJ a talpad alatt az erdőben is

Bár a rendezvényen elsősorban mezőgazdasági területek talajait mutatták be, az erdeink alatti talajok épp olyan fontosak, sőt egyes ökoszisztéma-szolgáltatásaikkal szerepük még jelentősebb is.

A programon helyi szakemberek mutatták be az érdeklődőknek a talajokat, ezek kialakulását, legfontosabb tulajdonságait és a talajok állapotát veszélyeztető tényezőket.

Az egyes helyszíneken kezdésként bemutattuk a tájat és a természetföldrajzi adottságokat, majd leírásra került az adott talajszelvény.

A részletes szelvényleírásnak az is célja volt, hogy megmutassa az érdeklődőknek, hogy egy talajszelvény milyen hihetetlen mennyiségű információt tartalmaz; hogy a talajtan mint tudomány egy nagyon sokrétű, a társadalomnak nagyon sokat adó diszciplína.

A szelvényleírások után – különösen az erdőben – lehetőség volt kitérni a növényzet hatására a talajok kialakulásában és azok megőrzésében. Az országosan 47 helyszínen zajló programba a Termőhelyfeltárási Szakosztály négy helyszínen kapcsolódott be.

A Szende-bhely-Katalinpuszta Kirándulóközpontnál megtartott bemutatóra elsősorban általános és középiskolás gyerekek érkeztek, összesen 40 fő. A korosztálynak megfelelően alapvetően élmény- és tevékenységközpontú, a gyerekek bevonását is célul kitűző terepi programot valósítottak meg.

A Magyar Talajtani Társaság tavaly indította útjára a „*Talaj a talpad alatt*” figyelemfelkeltő kampánynapot, amibe az idei évben az Országos Erdészeti Egyesület újonnan alakult Termőhelyfeltárási Szakosztálya is bekapcsolódott. A rendezvény fő célja, hogy felhívja a figyelmet egyik legfontosabb természeti erőforrásunk és nemzeti kincsünk: termőtalajaink állapotára és fontosságára, a talajdegradáció jelentette komplex problémákra.

Három egymáshoz közeli helyszínen adtak bevezetést a talajok kialakulásába, fejlődésébe; tapasztalható, könnyen vizsgálható és terepi kísérletben bemutatható tulajdonságaiba (pl. *mészirtató, pH, szemcseösszetétel, vízfelvevő és -tartó, nehézfémmegkötő képesség*), valamint a környezet egyéb elemeivel és az erdővel való összefüggéseibe.

A további tanmenetbe illeszkedést iskolába vihető mintákkal próbálták erősíteni. Mindehhez a helyszínt a Naszály északi hegylába és szurdoka biztosította – alapvetően erősen mállott – homokkőn kialakult, de a felszínen erodált talajokkal, helyenként meglepő érde-

kességekkel: változatos kőzetkibukkanással vagy a szervesanyagban gazdag réteg felhalmozódásával.

A nyergesújfalui helyszínen az 55/A erdőrésztletben egy tipikus agyagbemosódásos barna erdőtalajt láthattak az érdeklődők. A Pilisi Parkerdő Zrt. Bajnai Erdészete által örökerdő üzem-módban kezelt terület a katonai felmérések alapján már legalább 300 éve erdővel borított.

Jelenleg egy vegyes fafajú (B, KTT, CS, MK, GY) főállomány és a korábban kialakított lékekben lévő maximum 25 éves újulat alkotja a faállományt.

A lékekben főleg a bükk uralkodik, de két kísérleti területen mesterséges makkvetéssel tölgyes lékeket is létrehoztak, a klímaváltozás bükkös állományokra gyakorolt negatív hatásai miatt.

A vizsgált talajszelvény az egyik ilyen tölgyes lék mellett fekszik. Szabó Ádám erdőmérnök és talajtani szakmérnök szintenként leírta a talajszelvényt, majd beszélt a talajképző tényezőkről és a talaj kialakulásának folyamatairól.

Külön kitért a talaj vízmegtartó képességére is, hiszen ez fontos tulajdonság az erdő jövője szempontjából. A rendezvény medvehagymaszedéssel zárult.

Az idei évben a Soproni Egyetemen a botanikus kertben kiállított talajszelvény került bemutatásra. A kert közepén található szelvény magán viselte a természeti tényezők és az antropogén hatások talajalakító szerepét.

Vízmegtartó és nehézfémmegkötő képesség bemutatása a naszályi programon

A végig jelentős mésztartalmú szelvény felső szintje erősen humuszos volt, és korábbi vízhatásra utaltak a szelvényben megjelenő rozsdás rétegek.

A valamikori réti talajt nagyban átalakította az építkezések során belekevert építési törmelék, a taposásból eredő tömörödés és a területen elvégzett vízrendezés.

Bár a talajon és környékén ma idősebb fák állnak, a természetes talajfejlődést nagyban befolyásolták-befolyásolják az antropogén hatások, melyek jelentőségére sikerült felhívni az érdeklődők figyelmét.

A Bakonyerdő Zrt. nagygyimóti helyszínén egy korábban szántóként hasznosított terület került bemutatásra, ahol a jövőben erdőtelepítést tervez a társaság. A kampánynapra „tökéletes” helyszínek bizonyult, mivel több talajdegradációs hatást is be lehetett mutatni a szelvényen: a homok fizikai féleségű talajt a szélerózió bizony nem kímélte, a rozsdabarna erdőtalaj A és B szintjének vastagsága mindössze 50–55 cm volt.

A művelés hatására jelentkezett az eketalp/művelőtalp betegség, a talaj felszíne poros, kiszáradt volt a pár nappal korábbi esőzések ellenére is.

A terület jól szemléltette, milyen fontos szerepe van a megfelelő talajművelésnek; a takarónövények, mezővédő erdősávok, fásítások, erdőtelepítések alkalmazásának. A szelvény leírásában aktívan részt vettek az OEE Soproni Hall-

A Nagygyimót 0212/16. hrsz.-on nyitott szelvény képe

gatói Helyi Csoportjának tagjai is, akik szakmai tanulmányútra érkeztek az erdőgazdasághoz.

A szelvényleírás eredményeként megállapításra került, hogy a talaj egy kavicsos homokon (folyóhordalék) kialakult erodálódott agyagbemosódásos

rozsdabarna erdőtalaj, aminek A szintje szántott, szerkezet nélküli mészmentes homok, B szintje mészmentes agyagos homok, C1 szintje mészkiválásos, erősen meszes homok, C2 szintje nyomokban vasrozsdát tartalmazó közepesen meszes durva homok.

A bemutatott talajszelvény a soproni botanikus kertben

A nagygyimóti belsín bemutatása

Bízunk benne, hogy a jövő évben még több helyen mutathatjuk be erdeink talajait az érdeklődőknek.

A szerzők és a programok megvalósítói: **Bidló András, Horváth Adrienn, Horváth Soma, Gergél-Gombási Mónika, Szabó Ádám, Tímár Gábor, Váradi Csaba, Wittich Réka** / OEE Termőhelyfeltárási Szakosztály